

πωλούνται κυρίως εἰς τοὺς Ῥώσους εἰς μόνον τὸν λιμένα τοῦ Ταϊγανίου, εἰς τὸν μυχὸν τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης, μέχρι πεντακοσίων χιλιάδων δραχμῶν. Τεσσαράκοντα περίπου θρίκια καὶ ἐξήκοντα ἡμιολίαι ἐξάγουσι κατ' ἔτος τὸ ἐμπόρευμα τοῦτο τὸ διατηροῦν ἀκμάζουσιν τὴν ἐμπορικὴν νηυτιλίαν τῶν νησιωτῶν τούτων.

Ἐκ τούτων καταφαίνεται ὅτι ἡ Θήρα ἔμεινεν, ὡς καὶ ἄλλοτε, μίξ τῶν εὐτυχαστέρων νήσων τοῦ σωροῦ τῶν Κυκλάδων. Μόνον τριῶν αὐτῆς ἀρχαίων πόλεων εἰσὶ γνωστὰ τὰ ὀνόματα, τῆς Θήρας, τῆς Ἐλευσίως καὶ τῆς Οἴας. Ἡ Θήρα ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ Μέσα Βουνοῦ ⁽¹⁾. Εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου, ἔγραψεν ὁ Πατὴρ Ριχάρδος τὴν 17 ἑκτονταετηρίδα, τὰ ἐρείπια ὠραίας καὶ παλαιᾶς πόλεως. Θαυμάζει τις βλέπων τὸ μέγεθος τῶν λίθων ἐξ ὧν ὑπάρχει ἐκτισμένον τὸ τεῖχος. Μεταξὺ τῶν ἐρειπίων τούτων εὐρέθησαν ὠραῖοι κίονες ἐκ μαρμάρου ὁλοσχερεῖς καὶ πλούσιοι τάφοι, ἀλλ' ἰδίως τέσσαρα μνημεῖα κατ' οὐδὲν ἀπολειπόμενα τῶν παρ' ἡμῖν βασιλικῶν. Πολλὰ ἀγάλματα ῥωμαϊκῆς τέχνης κεῖνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κλπ. » Οἱ ἐντόπιοι ἀναφέρουσιν εἰσέτι ἀπειράριθμα μάρμαρα ἀφαιρεθέντα ἐκ τῆς θέσεως ταύτης τὴν παρελθόντα αἰῶνα, ἀγάλματα, ἀνάγλυφα, θωμους, μνήματα, τεμάχια γείσων, ὁλοκλήρους κίονας, καὶ πληρώσαντα πολλὰ πλοῖα. Κατὰ δὲ τὸν πόλεμον τοῦ 1770, ὅστις ἐπὶ μικρὸν κατέστησε τοὺς Ῥώσους κυρίους τοῦ Ἀἰγαίου, ἀξιώματικοὶ Ῥῶσοι ἐπεχείρησαν ἀνασκαφὰς ἐπιτυχεῖς καὶ πρέλαβον ἐπὶ τῶν πλοίων μεγίστην ποσότητα μαρμάρων, ἀναγλύφων, ἐπιγραφῶν ⁽²⁾. Ὁ Κ. Φωβέλ, ἐπὶ πολὺ πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Ἀθήναις, συνέλεξε καὶ αὐτὸς μετὰ τούτους ἄλλους ὠρχιᾶτινα τεμάχια γλυπτικῆς καὶ μεταξὺ ἄλλων μητέρα γαλακτοχοῦσαν τὸ εἶδος αὐτῆς, συγκινητικὸν ἀντικείμενον εὐρεθὲν ἐν τινὶ τάφῳ. Ἀλλὰ μετὰ τούτους ἀνασκαφὰς ἕκαστος ἐννοεῖ ὅτι τὸ ἔδαφος ἀνεκινήθη ἐντελῶς. Οὐδὲν ἄλλο βλέπεις σήμερον ἢ σωρὸν ἐρειπίων, καὶ μεταξὺ

αὐτῶν τῇδε κἀκεῖσε τύμπανον κίονος τεθραυσμένου, τεμάχιον κρονοκράνου ἢ ἀγάλματος δυσγνωρίστου, καὶ πνιταχοῦ θεμέλια μικρῶν τινῶν οἰκιῶν τὴν σήμερον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους κατεστραμμένων, ὧν μόναι αἱ κατεστραμμέναι τὸν πυθμένα δεζόμεναι σώζονται, ἐν αἷς μύρτος ἢ συκῆ κατὰ τύχην αὐξάνει. Τινὰ μέρη μάλιστα εἰσὶ καλλιεργημένα καὶ διὰ κριθῆς ἐσπαρμένα ⁽³⁾. Ἡ νεκρόπολις τῆς Θήρας, ἥς οἱ τάφοι εἰσὶν ἐσκαμμένοι, ἐπὶ τοῦ βράχου, ὡς οἱ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Κυρήνης, ἀποκίς τῶν Θηραίων, ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Κ. Ρὸς ὡς ἀξία μεγάλου λόγου εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Εἰς τὰ ἐρείπια αὐτὰ εὐρέθησαν πολλά ἐπιγραφαί, ἀλλὰ πᾶσαι σχεδὸν τῶν χρόνων τῶν Καيسάρων. Ἡ πόλις τῆς Οἴας, ἥτις κατεῖχε τὴν θέσιν τοῦ Καμαρίου, ἡ τῆς Ἐλευσίως εἰς τοὺς ἐξώποδας τοῦ Ἐξωμυτίου, κεῖνται σήμερον ὑπὸ τὰ ὕδατα. Εὐρίσκομεν προσέτι δύο πόλεις βεβυθισμένας ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Περίσσης, ἄλλην κατερρήριμένην ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Κολοῦμβου, καὶ ἐβδόμην πόλιν κατὰ τὸ ἡμισυ βεβυθισμένην εἰς τὴν βόρειον ἄκραν τῆς Θηρασίας.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΟΡΑΗ.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλάδ. 385.)

7

Ἐκ Παρισίων, 21 Ἰανουαρίου, 1820.

Φίλε συμπατριῶτα, (Εἰς Ἀδελφόν.)

Ἐὰν σ' ἔγραψεν ὁ Βλαστός νὰ μ' ἐμβάσῃς τὰ 450 φρ. (τὰ ὅποια ἔλαβες) εἶναι τὸ σφάλμα τοῦ Βλαστοῦ· ἂν ἀπλῶς σὲ τὰ ἔστειλε νὰ τὰ κρατῇς, διὰ τί, εὐλογημένε, δὲν ἐπρόσμενες τὴν περὶ αὐτῶν ἐπιθυμίαν μου; Ἐπειδὴ μὲ ἐχρεώταται τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ὁ Βλαστός, ἄχρηστον εἰς ἐμὲ τὴν ὥραν ταύτην, ἔκρινα νὰ πληρώσω καὶ μέρος τῶν ὁποίων σὲ χρεωστῶ 500 φρ. Πρακαλῶ σε λοιπὸν, λαμβάνων τὴν παροῦσάν μου, νὰ μὲ διορίσῃς τίνα μέλλω νὰ πληρώσω διὰ λογαρισμὸν σου φρ. 500, προσθέτων καὶ τὸν συνήθη τόκον αὐτῶν. Οὕτω νὰ πράξῃς, φίλε Ἀλέξανδρε, πάλιν σε πρακαλῶ, ἂν ἐπιθυμῇς ν' ἀποκτήσῃς τὴν ταβανοθήκην· ἀλλέως μὴν ἐλπίσῃς νὰ μὲ κληρονομήσῃς οὔτε ζῶντα, οὔτε ἀποθανόντα. Ἐὰν εἰς τὸ ἐξῆς λάβω χρεὶν ἀργυρίου, θέλω πάλιν (μὴν ἀμφιβάλλῃς) προσδράμειν εἰς τὴν φιλίαν σου.

Ἐπὶ τῆς τελευταίας σου 4 Ἰανουαρίου ἐπιστολῆς ἔλαβες καὶ τὴν ἄλλην 3 Δεκεμβρίου τοῦ περασμένου

(1) Δεκιγέλλας, σελ. 41. 455ῆς Regues σ. 13.

(2) Καὶ ὅμως δύνανται εἰσέτι νὰ γίνωσιν ἐν Θήρᾳ ἀνασκαφαὶ πλουσιώταται. Πνιταχοῦ εὐρίσκονται ἐρείπια. Πρὸ τινῶν ἐτῶν ὁ Κύριος Ἀλβος, ὅστις διαδοχικῶς ὡς ὁ Βρῆστ ἐν Μήλῳ, εἶναι πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Θήρᾳ, εὗρεν ἐν τινὶ ἀγρῷ αὐτοῦ ὠραῖον ἄγαλμα γυναικὸς ἑλληνιστὶ ἐστολισμένης καὶ ἄριστα διατετηρημένης, κληθείσης δὲ Μούσης τῆς Θήρας ὡς ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου. Νομίζω ὅτι ἤκουσα λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀλβου, ὅτι ὁ Κ. Ραοὺλ Bachelette ὠνόμασεν οὕτω τὸ ἄγαλμα, καὶ παρέδωκεν ἐνδόξως καὶ κολλεκτικῶς αὐτὸ πρὸς τὸ τῆς Μήλου. Ἡ Μούσα τῆς Θήρας δύναται νὰ ᾖ ὠραία καὶ ἂν δὲν ᾖ τὸσον ὠραία ὥσπερ ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου· καὶ ἂν δὲν ᾖ ἀξία συμπαρομοῦς δύναται νὰ ᾖ ἀξία πρὸς στολισμὸν μουσείου. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἑλληνικοὶ νόμοι ἀπαγορεύουσι ῥητῶς τὴν ἐξαγωγήν τῶν ἀρχαιοτήτων, ἃς μὴ ἐλπίζομεν νὰ κατακτήσωμεν καὶ τοῦτο τὸ ἄγαλμα.

(3) Archives des Missions I, 618.

έτους. Ἡ ἀποτυχία τῶν βιβλίων μου σὲ θλίβει καὶ μὲ θλίβει.

Περὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς διαθέσεως τῶν Ἀγγλων, δὲν με διηγεῖσαι πράγματα νέκ' πεντήκοντα σχεδὸν χρόνοι εἶναι ἀπὸ τοὺς γνωρίζω. Εἰς τούτους μόνους ἐδῶ πρέπει νὰ ζητῇ ὅστις ἐπιθυμῇ νὰ μάθῃ τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων τὴν ἡμερότητα καὶ φιλανθρωπίαν.

Ἀπὸ τὸν Φουρνράκην ἔλαβον χθὲς ἐπιστολήν τὴν ἐρχομένην ἀνοῖξιν πέμπει τοὺς δύο τοῦ υἱοῦ, Ῥαζὴν καὶ Κωνστάνην, εἰς τὸ Γυμνάσιόν μας καὶ μοῦ ζητεῖ περὶ αὐτῶν συστατικὰς ἐπιστολάς πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους καὶ πρὸς τὸν Βάμβαν.

Πρὸ τούτου εἶχα λάβειν καὶ ἀπὸ τὸν Βαρβάκην ἐπιστολήν, τὴν ὁποῖαν νὰ ἀναγνώσω χωρὶς δάκρυα δὲν ἐδυνάθην. Τὸν ἀπεκρίθην διεξοδικώτατα τὴν 24 τοῦ περκαμένου Δεκεμβρίου. Τὰ ἡμῖς μόνον ἀπ' ὅσα τὸν συμβουλεύω νὰ κάμῃ ἂν κατορθώσῃ, μακάριον τὸ Γυμνάσιόν μας. Τὴν 16 Ἰανουαρίου παρόντος, τὸν ἔγραψα καὶ δευτέραν, ἀναπληρώσας τινὰ λησμονηθέντα εἰς τὴν πρώτην.

Αἱ ταραχαὶ τῆς Σμύρνης ἡσυχάσαν, ἢ τοῦλάχιστον ἐλπίς ἦτο μεγάλη νὰ ἡσυχάσωσι.

Τὸν φίλον Φραγκιάδην ἀσπάζομαι, καὶ εὐχομαι καὶ τοὺς δύο σας ὑγίαν καὶ εὐτυχίαν ἀδιάκοπον!

Ὁ φίλος ΚΟΡΑΗΣ.

8

Φίλε Κορτσόσταυλε, (Εἰς Λόνδρον.)

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔγραψα διὰ μέσου σου πρὸς ὅλους σας κοινῶς, ὅτι τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔγραψα καὶ πρὸς τοὺς εἰς Βιένναν εὐρισκομένους συμπατριώτας, καὶ προσμένω χίαν (τὸ ὅποιον θέλει νὰ εἴπῃ φιλοπάτριδα) ἀπόκρισιν.

Τὴν παρῶσαν σὲ γράφω χωρὶς ἀναβολὴν διὰ νὰ σὲ μεταδώσω μέρος τῆς χαρᾶς μου, μὴ δυνάμενος νὰ τὴν χωρέσω ἑλκν. Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἔλαβον ἀπὸ τὸν Βαρβάκην τῆς ἐπιστολῆς μου τὴν ἀπόκρισιν μηχανολογημένην 27 Ἰανουαρίου, εἰς τὴν ὁποῖαν μὲ λέγει, ὅτι θέλει πέμψειν εἰς τὸ κοινὸν τῆς Χίου ἑκατὸν χιλιάδας γροσίων, διὰ νὰ δίδεται ὁ ἐξ αὐτῶν ἐτήσιος τόκος εἰς τὸ Γυμνάσιον καὶ παρεκτός τούτων ἀκόμη πέντε χιλιάδας γροσίων εἰς ἀγορὰν βιβλίων διὰ τὴν Βιβλιοθήκην.

Ἀπὸ τὸν ἀποκριθὼ τὰς χρεωσταυμένας εὐχαριστίας, θέλω σὲ πέμψειν καὶ τὴν ἐπιστολήν του. Κοινωνήσῃ τὴν εἰδῆσιν συνωδευμένην μὲ τοὺς ἀσπασμοὺς μου εἰς τοὺς συμπατριώτας, τοὺς ὁποίους ὅλους σας εὐχομαι ὑγίαν καὶ πλοῦτον Βαρβακινὸν, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θέλετε τὸν μεταχειρισθῆναι εἰς σκοπασμὸν τῆς γυμνῆς πατρίδος μας!

24 Μαρτίου, 1820. Ὁ φίλος ΚΟΡΑΗΣ.

Φίλε, τὴν ἐπιστολήν σου τῆς πρώτης Φεβρουαρίου ἔλαβον. Τὰ ῥητά σου δὲν εἶναι κακὰ, πλὴν ἐπιθυμοῦν κ' ἐγὼ νὰ ἡξέωμαι καθαρὰ τί σε χρεωστῶ. Τοῦτο δὲν εἶναι *delicatesse* (ἡγουν εὐσυνειδησία), ἀλλ' εὐταξία ὑποθέσεων. Ἀπὸ τὴν Ὀδησσὸν μὴν ἐλπίζης τίποτε, ὡς μὲ ἔγραψεν ὁ Ῥώτας. Κάμε λοιπὸν αὐτοῦ ὅ,τι δύνασαι, πρῶτον διὰ νὰ μὴ χρεωστῶ, ἔπειτα καὶ διὰ νὰ ὠφεληθῶ τι, ἂν ᾖναι δυνατόν. Τὸ συντομώτερον εἶναι νὰ παρὰβλέψῃς εἰς τὴν τιμὴν. Ὑγίαινε!

Τὸν Κύριον Tulk χαιρεῖται φιλικῶς ἀπὸ μέρους μου. Χαίρω ὅτι σὲ χαροποιεῖ ἡ μέλλουσα τύχη τῆς Ἰσπανίας. Εἰς ὅποιαν ψυχὴν βλέπω φρονήματα ἐλευθερίας, αἰσθάνομαι πάραυτα ὁσμὴν Ἑλληνικὴν.

9

Ἐκ Παρισίων, 23 Μαΐου, 1820.

Ἀγαπητὲ κ. Κορτσόσταυλε, (Εἰς Λόνδρον.)

Ἐλαβον τὴν 28 Μαρτίου ἐπιστολήν σου, καὶ τὰ φρ. 145, τὰ ὁποῖα ἐπέρασον εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ σου. Μετὰ ταῦτα ἦλθε καὶ ἡ τῶν ἐπιτρόπων ἐπιστολὴ φέρουσα φρ. 252 τῆς κοινῆς συνεισφορᾶς σας διὰ τὴν Ἑλληνίδα ζωγράφον, καὶ σας εὐχαριστῶ ὅλους, καθὼς βλέπετε εἰς τὴν ἐδῶ κλεισμένην πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους.

Περὶ τῶν βιβλίων μου, φίλε, ἀπορῶ τί νὰ σὲ εἴπω. Διὰ τὴν Ὀδησσὸν ὄχι μόνον δὲν ἔχω ἐλπίδας πωλήσεως, ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ δὲν ᾖναι συγχωρημένη ἡ εἰσοδός των. Ἴσως τώρα ἀφοῦ τὰ ἐκήρυξες εἰς τὸ *classical journal* ἀλλάξῃ ἡ τύχη των. Ἴσως ἐτύμφερε νὰ μετριάσῃς καὶ τὴν τιμὴν των, διὰ νὰ πωλήσῃς καὶ ὅσα ἀρκοῦν εἰς πλήρωσιν τοῦ χρέους μου. Καὶ τότε τὰ λοιπὰ εἶλα μίαν ταχινὴν εἰς ἓνα σάκκον καὶ ῥηξέτω εἰς τὴν Ταμίαν⁽¹⁾. Ὅπως ἂν ᾖναι, παρακαλῶ σε νὰ μὲ φανερώσῃς τί σε χρεωστῶ, τώρα ὅτε εἶμι εἰς κατὰστασιν νὰ σὲ πληρώσω.

Διὰ ποῖαν αἰτίαν νὰ μὲ στείλῃς τὰ 145 φρ. καὶ νὰ μὴ τὰ σημειώσῃς καὶ εἰς τὸ ἔχειν μου; Ὁ Γλαράκης ἀνεχώρησε πρὸ ὀλίγων ἐβδομάδων. Οἱ λοιποὶ ὅσους ἀσπάζεσαι, ἀντασπάζονται σε. Τὸν κύριον Φραγκιάδην καὶ τοὺς λοιποὺς συμπατριώτας ἄσπασε ἀπὸ μέρους μου, καὶ εὐχαρίστησε διὰ τὴν προθυμίαν των.

Τὴν νέαν κατοικίαν σου σημείωσέ μου ἂν καὶ

(1) ΣΗΜ. HANA. Καὶ ἐκ ταύτης καὶ ἐκ τῶν προηγουμένων ἐπιστολῶν ἐφαγεται ἡ μεγάλη δυσκολία περὶ τὴν πώλησιν τῶν βιβλίων τοῦ Κοραΐ. Καὶ ἐὰν ὁ Κοραΐς, ἀγανακτῶν διὰ τὴν ἀναληψίαν τῶν δυνάμενων ν' ἀγοράσωσιν αὐτὰ, παρήγγειλε νὰ ρεφθῶσιν εἰς τὴν καταμὲν, τί πρέπει νὰ πράξωσιν οἱ σήμερινοὶ τῆς Ἑλλάδος συγγραφεῖς;

παρατηρῶ ὅτι ἡ παλαιὰ σημείωσις London street πάντοτε σ' εὐρίσκει.

Σ' εὐχαριστῶ ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν ἀδιάκοπον!

Ὁ φίλος ΚΟΡΑΗΣ.

Ὁ Στόλνικος Φουρνκράκης με γράφει (25 Μαρτίου) ἀπὸ Γιάστιν, ὅτι διορίζει συνεισφορὰν ἐτήσιον εἰς τὸν Ἀόγιον Ἑρμῆν γρ. 450. Τὸν παρόντα μῆνα Μάϊον ἐμελλε νὰ πέμψῃ καὶ τοὺς δύο τοῦ υἱοῦ εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς Χίου.

10

Ἐκ Παρισίων, 15 Σεπτεμβρίου, 1820.

Φίλε συμπατριώτα, (Εἰς Ἀδελφάρ.)

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν Φραγκιάδην, χωρὶς νὰ λησμονήσω τὸν ὁποῖον ξενίζεις αὐτοῦ σοφὸν Βογορίδην. ἔχω τὰς ἐπιστολάς σου μηνολογημένας 28 Ἰουλίου καὶ 5 Σεπτεμβρίου. Εὐχαριστῶ σε διὰ τὴν ὁποίαν με δίδεις ἀκριβὴ περιγραφὴν τοῦ ζητηθέντος.

Ὁ κύρ. Πίκκολος ἀνεχώρησε πρὸ ἡμερῶν εἰς τὴν ἐξοχὴν, καὶ διέταξε, πρὶν ἀναχωρήσῃ, νὰ φέρωσιν εἰς ἐμὲ τὰς σταλθείσας φλανέλας. Ἦλθε λοιπὸν εἰς τὸν οἶκόν μου τὴν 13 παρόντος τὸ ἑσπέρας ὁ Benilacqua, ἀλλ' ἀντὶ 8 ἔφερε μόνως τέσσαρας, λέγων ὅτι τὰς λοιπὰς σοῦ ἀφῆκεν αὐτοῦ, μὴ δυνάμενος νὰ τὰς χῶσῃ εἰς τὸ κιβώτιόν του. Καὶ τὸ πρᾶγμα συνέβη καλῶς, ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν σ' ἐζήτησα φλανέλας, φίλε, καὶ φυλάσσω τὰς σταλθείσας νὰ τὰς παραδώσω εἰς τὸν Πίκκολον, ὅταν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πόλιν. Μ' ὅλον τοῦτο εὐχαριστῶ τὴν προθυμίαν σου, ὥς νὰ ἔλαβῃς ἐγὼ τὰς φλανέλας μου, τῶν ὁποίων ἀληθῶς χρεῖαν δὲν εἶχα, παρεκτὸς ἂν με τὰς ἔστειλες διὰ σάβαννα.

Ἴδου τίς εἶναι ἡ παροῦτά μου χρεῖα· ἐνθυμᾶσαι ὅτι ἐπρόσφερας φρ. 50 εἰς βοήθειαν τῆς πτωχῆς Ἑλληνίδος ζωγράφου· ἐνθυμᾶσαι ἀκόμη ὅτι σὲ εἶπα (χωρὶς νὰ τὰ ἀποβάλω) νὰ τὰ φυλάξῃς εἰς ἀρμυδιώτερον καιρὸν. Ὁ καιρὸς ἦλθε νὰ με τὰ στείλῃς. Αὐτὴ ἀντεζωγράφησε τὴν Θεοτόκον τοῦ Ῥαφαήλ καὶ με τὴν ἔφερε, μίμησιν ὠραιότατην, μῆκος καὶ πλάτος πηχάμας 3 1/2, προσφέρουσά την (λέγει) εἰς τοὺς εὐεργέτας τῆς Χίου. Ἀλλὰ σεῖς οἱ εὐεργέται εἰσθε πολλοί· ὅθεν, διὰ νὰ μὴν ἔλθετε εἰς τὰ μαχαίρια, ἀπεφάσισα νὰ τὴν στείλω εἰς Χίον, νὰ τὴν θέσωσιν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην. Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην λέγω, διότι αἱ ἐκκλησίαι μας δὲν δέχονται ἀκόμη τοιαύτας ζωγραφίας· μόλις ἴσως ὁ Παπᾶ Τρέχας τολμήσῃ νὰ τὴν βάλῃ εἰς τὸ εἰκονοστάσιον τῆς Βολισσινῆς ἐκκλησίας. Εἶπέ με τώρα ἂν θέλῃς νὰ σὲ στείλω τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, διὰ νὰ τὴν στείλῃς

τε εἰς Χίον, ἢ νὰ τὴν στείλω διὰ Μασσαρίας, καὶ εἶπέ με το γρήγορα, διὰ νὰ μὴ μείνῃ τὸν χειμῶνα.

Εἰς ἀμοιβὴν λοιπὸν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς κόρης (μ' ὅλον ὅτι αὐτὴ ἐκοπίσσε διὰ νὰ δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της, καὶ ὅχι δι' ἀμοιβῆς ἐλπίδα) ἀπεφάσισα νὰ τὴν χαρίσω τὰ 50 σου φράγκα καὶ τὴν ἔδωκα ὥς τόσον τὰ 25, τὰ ὁποῖα ἐξώδευσε πάραυτα εἰς βιβλία καὶ γεωγραφικοὺς πίνακας. Τῆς προκατῆς ὁ ἔρωσ τὴν φλογίζει, καὶ ἡ φιλοτιμία της εἶναι τόση, ὥστε με κάμνει νὰ γελῶ, ὅσκις με διηγείτῃ τί μελετᾷ καὶ τί ἐλπίζει νὰ κατορθώσῃ, διότι τὰ διηγείται ὅχι ἀπὸ ἀλαζονείαν, ἀλλὰ με ψυχῆς ἀπλότητά (with ingenuity and openness.)

Σ' ἔλεγα εἰς μίαν ἀπὸ τὰς προλαβοῦσάς μου, ὅτι ἔλαβῃς διὰ τὴν κόρην ἀπὸ τοὺς ἐν Βιέννῃ συμπατριώτας διὰ τοῦ Θεοδώρου Ῥάλλη φρ. 514, 39, τὰ ὁποῖα με τὰ σταλέντα αὐτόθεν ἀπὸ σᾶς φρ. 252, συμποσοῦνται φρ. 766, 39. Διὰ νὰ πληρωθῇ ἡ ποσότης τῶν ζητηθέντων 4000 φρ. δαπάνης ἐνὸς ἔτους τοῦ κοινοδικίου σχολείου, χρειάζονται ἀκόμη φρ. 238: 60 τὰ ὁποῖα ἐλπίζει, μ' ἔλεγεν ὁ Ῥάλλης, νὰ οἰκονομήσῃ καὶ αὐτά. Τοῦτό σε λέγω, διὰ νὰ μὴν ἀντακτώσῃς (ἂν τὸ κρίνῃς εὐλογον) τὰ 50 τὸ δωρόν σου με τὰ λοιπά· ἐξεναντίας, ἂν ἔχῃς ἀφορμὴν νὰ γράψῃς τὸν Ῥάλλον, νὰ τὸν ἐνθυμίσης καὶ νὰ τὸν παρακινήσῃς νὰ γεμίσωσι τὰ λείποντα ἀπὸ τὰ 4000.

Ἐμὲ σέ με, παρακαλῶ σε, καὶ ὅσα κρατεῖς ἀπὸ πώλησιν βιβλίων μου, καὶ ὅχι πλείοντα. Τοῦ Γλαράκη τὸ κατευόδιον ἔμαθα με μεγάλην μου εὐχαρίστησιν ἀπὸ σέ· ἀμέσως ὅμως ἀπὸ τὴν Χίον δὲν ἔχομεν ἀκόμη εἰδήσιν.

Περὶ τοῦ Νέρωνος Ἀλῆ οὐδ' ἡμεῖς ἔδω ἔχομεν ἀκόμη τί βέβαιον. Στοχάζομαι ὅτι με χειρότερόν του διάβολον ἐμπλέχθη τοῦ Βυζαντίου ὁ διάβολος. Ὅτι με λυπεῖ εἶναι ὅτι δὲν εἴμεθα εἰς κατὰστασιν νὰ ὠφεληθῶμεν ἡμεῖς ἀπὸ ταύτην τὴν παράξενον περίστασιν, διότι εἴμεθ' ἀκόμη πολλὰ ἄγouroi. Ὅπως ἂν γενῇ τὸ πρᾶγμα, ὁ καιρὸς ἐφθασεν, ὥστε καὶ ἡμεῖς νὰ ὠριμάσωμεν, καὶ ὁ χαμᾶλης μας νὰ σαπῇ καὶ νὰ πέσῃ ἀπὸ τὸ δένδρον τῆς τυραννίας. Μακάριοι σεῖς οἱ μέλλοντες νὰ γενῇται αὐτόπτη τῆς πίστεώς του! Ἄν αὐτοῦ ἦναι πύστα διὰ τὸν ἄλλον κόσμον, μὴν ἀμελήσῃς νὰ με δώσῃς τὰ εὐαγγέλια.

Μ' ἐρωτᾷς, εὐλογημένε, τί ἐπιθυμῶ νὰ με στείλῃς αὐτόθεν. Κανενὸς ἄλλου πράγματος χρεῖαν δὲν ἔχω παρὰ τῆς ἀγάπης σου· τοὺς συμπατριώτας ὅλους χαιρέτισ' ἀπὸ μέρους μου· εὐτυχεῖτε ὅλοι!

Εἰς τὰς προσταγὰς σας πρόθυμος ὁ

ΚΟΡΑΗΣ.

Φύλασσέ μου τὴν Β. Τὸ συναξάριόν της δὲν με

συγχωρεῖ νὰ τὴν συναριθμήσω μὲ τὰς ἀγίας ἐπιθυμίας ὅμως τὴν ἀθώωσιν τῆς διὰ πολλὰς αἰτίαις, τὰς ὁποίας νὰ μερολογῶ δὲν ἔχω καιρὸν.

Δὲν ἤξεύρω, ἂν ἔμεινε, ὅτι ἐμῶς ἐκείνους εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ γάμου ὁ Mendonze. Αὐτὸς μὲ τὸ γράφει μὲ πολλὴν τοῦ χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν, προσθέτων ὅτι τοῦ αὐξήσαν οἱ ἐπίτροποι καὶ τὸν ἐτήσιον μισθόν.

Ἀλλαχόθεν μανθάνω, ὅτι ἔλαβε καὶ γυναῖκα πολλὰ νέαν (13 ἐτῶν), καὶ ὅτι φοβούμενος τὰς ἐνδεχομένας δυστυχίας, ἔγινε Σουλτάνος ἡμέτερος δηλαδὴ, χωρὶς εὐνοῦχον ὅμως. Καὶ πάλιν ὑγίαινε!

Κάμε με τὴν χάριν, νὰ εὐοδώσῃς ἀσφαλῶς εἰς τὸ Σάλεμ τῆς Ἀμερικῆς τὴν ἐδῶ κλεισμένην.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΣΘΑΙ, ΕΝΘΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΣ.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῆς ἐτάχθη ἐν ταῖς ἀτομικοῖς τῶν Ἑλλήνων δικαιώμασι, διότι προκύπτει ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις προωρισμένος νὰ ἀναπτύσσεται ἐν τῇ ἰδίᾳ του ἐλευθερίᾳ, δικαιούται νὰ διεκδικῇ τὰ ὑπὸ τῶν ὁμοίων του ἢ ὑπὸ τῆς πολιτείας καταπατούμενα δικαιώματα αὐτοῦ. Ὅθεν ἐν μὲν ταῖς δεσποτικαῖς πολιτείαις συνήθως οἱ ὑπῆκοοι ἐκείνης μόνον πρὸς τὰς Ἀρχὰς ἀποτείνουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς προκειμένου μόνον περὶ ἀτομικῶν αὐτῶν συμφερόντων· ἐν δὲ ταῖς συνταγματικαῖς δικαιούνται οἱ πολῖται οὐ μόνον νὰ αἰτῶσι διὰ μέμφεως (αἰτιάσεως, ἢτοι παραπόνου) θεραπείαν τῶν προσβεβλημένων δικαιωμάτων ἢ συμφερόντων αὐτῶν, τῶν ὧν ὑπὸ τὴν αἰγίδαν τῶν νόμων, ἀλλὰ καὶ ν' ἀναφέρωνται πρὸς τὰς Ἀρχὰς εἴτε κατ' ἰδίαν ἕκαστος, εἴτε καὶ πολλοὶ ὁμοῦ, γνωμοδοτοῦντες περὶ ληπτέων ἢ καταργητέων διοικητικῶν ἢ κυβερνητικῶν μέτρων· διὰ τοῦτο καὶ πάντα τὰ νεώτερα συντάγματα ἀναγνωρίζουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι, ὅπερ συνέχεται στενῶς μετὰ τοῦ δικαιώματος τοῦ συνέρχεσθαι τοὺς πολῖτας, περὶ οὗ διακλιμάσκει τὸ 40 ἄρθρον τοῦ συντάγματος· ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκείναις ταῖς πολιτείαις, ἐν αἷς σιωπῶσι τὰ συντάγματα, οἱ πολῖται προοῦσιν ἀκωλύτως ἀναφοράς. Διὰ τῆς ἐνασχέσεως δὲ τοῦ δικαιώματος τούτου προστατεύουσιν οἱ πολῖται τὰ λοιπὰ αὐτῶν δικαιώματα καὶ συνάμα μετέχουσιν ἐμμέσως τῶν δημοσίων πραγμάτων. Ἡ συσχέτις καὶ ζηλότυπος παρὰ τοῦ λαοῦ χρῆσις τοῦ

δικαιώματος τούτου ἐπέσπευσεν ἐν Ἀγγλίᾳ τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν τὴν ἀνάπτυξιν· εἰς αὐτὴν δ' ὀφείλεται ἐν μέρει καὶ ἡ διατήρησις τῶν εἰρημένων θεσμῶν, πρὸς δὲ ἡ βαλτίωσις τῶν κυβερνητικῶν μέτρων καὶ ἡ ταχεῖα τῶν προσβιλλομένων ἀτομικῶν καὶ δημοτικῶν ἢ ἐπαρχιακῶν συμφερόντων θεραπεία (α). Ἐντεῦθεν δὲ καὶ αἱ πελώριοι ἐνίοτε ἀναφοραὶ πρὸς τὰς Βουλὰς τῆς Ἀγγλίας, αἱ ὑπὸ μυριάδων ὑπογραφῶν καλυπτόμεναι.

Ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ δεσποτικαὶ κυβερνήσεις περὶ πεσοῦσαι εἰς οἰκονομικὴν κρίσιν, ἐναγκάσθησαν πολλάκις νὰ συγκαλέσωσι παρ' ἑαυταῖς ἀντιπροσώπους τῶν τάξεων τοῦ κράτους, ὅπως ἐγκρίσει αὐτῶν ἐπιβάλλωσι νέους φόρους· τότε δὲ ἐνήσκησαν οἱ λαοὶ πληρέστατα τὸ τοῦ ἀναφέρεσθαι δικαίωμα. Τοιαύτη τις εἶναι καὶ ἡ ἀφορμὴ τῆς κατ' ἐποχὰς τινος συγκαλέσεως τῶν *États Généraux* τῆς Γαλλίας, ἐπὶ τῆς ἀπολύτου μοναρχίας, καὶ τῆς ἐμφανίσεως τῶν ἐπιτακτικῶν ἢτοι ῥητῶν καλουμένων ἐντολῶν. Ὅταν συνεκαλοῦντο τὰ *États Généraux* ἐν Γαλλίᾳ, οὐ μόνον ἕκαστη τῶν τριῶν τοῦ κράτους τάξεων, ἀλλὰ καὶ πᾶς ἰδιώτης ἐδικαιούτο νὰ ποιῇ ἀναφορὰν, ταυτέστιν ὑπόμνημα, εἴτε καταμεμφόμενος γενομένην αὐτῷ ἀδικίαν, εἴτε θέτων ὅρους εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐκλεκτέων ἀντιπροσώπων. Πᾶσαι δὲ αἱ ἀναφοραὶ αὗται συνεκεντροῦντο ἐν ταῖς ἐδραῖς τῶν ἐπαρχιῶν, ὅπου συνετάττοντο ἐξ αὐτῶν αἱ ὀδηγίαι, ἢτοι τὰ τετράδια (*cahiers*) τῶν ἀπεσταλλένων. Καθ' ἣν δὲ ἡμέραν ἐγίνετο τῶν ἐκλογῶν ἡ ἐναρξίς, ἐκαλοῦντο ἐξ ὀνόματος πάντες οἱ κάτοικοι νὰ δηλώσωσι τὰς ἐπιθυμίας καὶ σκέψεις των, συνητασσομένων ἐπὶ τούτῳ ἐγγράφων ἐκθέσεων (τετραδίων) ἐν ἑκάστη ἐνορίᾳ (β).

Διὰ τῶν ἀναφορῶν οἱ πολῖται ἐκδηλοῦσιν εἴτε αἰτιάσεις (παραπόνον) διὰ προσβιλλθέντα αὐτῶν δικαιώματα ἢ συμφέροντα, εἴτε γνώμης περὶ γενικῶν συμφερόντων. Αἱ πρὸς τὰς Ἀρχὰς ἀναφοραὶ τῶν πολιτῶν πρέπει νὰ περιέχωσιν αἰτησιν ἀφορώσαν εἰς προσωπικὰ αὐτῶν δικαιώματα καὶ συμφέροντα, δι' ἃ εἶναι ἀρμοδίᾳ ἡ ἀρχὴ πρὸς ἣν ἀποτείνονται, οὐχὶ δὲ εἰς κρίσεις ἢ ἐπικρίσεις περὶ ληφθέντων ἢ ληπτέων γενικῶν μέτρων, καθόσον περὶ τούτων ἀρμοδιοὶ εἰσιν ὁ Βασιλεὺς καὶ αἱ Βουλαι. Ἀδιάφορον ὅμως εἶναι ἂν τὸ προσαγόμενον ἐγγράφον ἐπιγράφεται «ἀναφορὰ, ὑπόμνημα ἢ διαμαρτύρησις». Καὶ ἀνήλικοι, ὡς καὶ γυναῖκες, δύνανται νὰ ποιῶσιν ἀναφοράς· ὡσαύτως καὶ κατάδικοι, τηρουμένης τῆς ἐν τῇ φυλακῇ ἐπιβλέψεως. Δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ θεραπείαν ἐπὶ πράγματός τινος, εἰ-

(α) Guizot, des origines du gouvernement représentatif, II, σελ. 341 ἰκ.

(β) Ch. de Montaignu, hist. constitut. ionnelle de la France.